

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 140.

NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KOMISIJA, KI NAJ NAPRAVI IZ SOVRAŽNIKOV PRIJATELJE

Pričetek praktičnega sodelovanja med Francijo in Nemčijo na
gospodarskem polju

Berlin, 1. okt. Eden najvažnejših uspehov berlinskega poseta francoskih državnih je brez dvoma osnove mešane komisije, ki bo imela nalogo proučevati razne gospodarske probleme obeh držav in glede katerih bi bilo koristno, da pride v Francijo in Nemčijo do tesnejšega sodelovanja. Kakor je napovedal že francoski ministrski predsednik Laval ob svojem povratku v Pariz, bo ta komisija imenovana najkasneje v desetih dneh ter bo takoj nato pričela s svojim delom. V komisiji bodo zastopniki obeh vlad, vodilni zastopniki industrije in trgovine ter tu-

di zastopniki delavstva. Komisija bo sestavljena tako, da bo obsegala vse glavne gospodarske panoge. Zasedala bo izmenoma v Berlinu in Parizu, kakor bo pač v vsakem posameznem primeru bolj kazalo. Glavna naloga komisije bo združevanje industrijskih kartelov, znižanje carin, izboljšanje prometa in sploh pospešena izmenjava blaga. Na ta način se bo najhitreje odstranila medsebojna konkurenca in tako izboljšali medsebojni gospodarski odnosi, kar bo povzročilo vplivo tudi na politične odnose.

Z nemške strani bodo imenovani v to komisijo za predsednika državni podtajnik dr. Trendelenburg, za tajnika generalni tajnik Weissmann, kot zastopnik gospodarstva pa Louis Hagen, tajni svetnik Bücher in bančnika Mendelssohn in Wahrburg. Zastopniki delavstva še niso določeni.

Tako francoski kakor ruski tisk si obetata od dela te komisije mnogo uspehov. Nemci bi sicer želeli, da bi ta komisija razpravljala tudi o reparacijah in vojnih dolgovih, vendar pa sta si obe vladi to vprašanje pridržali.

Lavalova pot v Ameriko

Pariz, 1. oktobra. Zunanji minister Briand je imel včeraj dolgo konferenco s francoskim poslanikom v Washingtonu Claudelom, ki se mudi v Parizu. Razpravljala sta o podrobnosti potovanja ministrskega predsednika Laval. Laval se bo vrnil 12. t. m. tako, da bo prispeval 15. v New York. Tam bo prispeval proslavi 150-letnice bitke pri Jorktownu, nakar bo imel s Hoover posvetovanje. V Ameriki bo ostal približno tri tedne, tako da bo odsoten iz Francije vteševši potovanje približno 25 dni. Za časa odsotnosti ga bo zastopal poljedelski minister Tardieu.

Medparlamentarna konferenca

Bukarešta, 1. oktobra. Danes bo v Bukarešti odprta 27. mednarodna medparlamentarna konferenca, na kateri bo zastopanih 25 parlamentov raznih držav. Na dnevnem redu konference so politični, gospodarski in humanitarni problemi, med njimi tudi vprašanja razorožitve, federalne ureditve Evrope, manjšin in finančnega sodelovanja. Na programu je izlet v Sinajo, kjer bo delegate sprejel kralj Karol. Konferenca bo zaključila svoje delo 7. oktobra.

Sestanek lige za DN

Ženeva, 1. oktobra. AA. Svet lige za Društvo narodov bo imel v Ženevi od 2 do 6. oktobra t. l. svoj jesenski sestanek. Prijavljenih je mnogo delegatov, med njimi tudi jugoslovanski delegat Šahović. Na kongresu bodo konference, na katerih bodo razpravljali o več perečih vprašanjih mednarodnega značaja, kakor na primer o vprašanju sklicanja mednarodne gospodarske konference, o propagiranju ideje o razorožitvi, o gruzinskem vprašanju v zvezi z Društvom narodov, o jamstvih za narodne manjšine, in o vprašanju absolutne prepovedi kemične vojne.

Angleško-francoski trgovski spori

Pariz, 1. oktobra. Padec funta v Angliji je povzročil že resne pravne zapletitve v trgovskih odnosih med Francijo in Anglijo. Francoski izvozniki zlata, ki so za premoševanje v Walesu dobavljali janski les, so ustavili dobavo, ker zahtevajo od Angležev plačilo v zlatu. Angleži se seveda branijo, da bi odstopili od pogodb, v katerih so določena plačila v funtih.

Moč italijanske vojske

Rim, 1. oktobra. AA. Italijanska nota Društvu narodov, ki jo je objavil danes »Popolo d'Italia« navaja, da šteje italijanska armada 385.000 mož. Nota poudarja, da je stanje armade tako visoko le v polletnih mesecih, dočim se znižajo vojaške edinice pozimi na najmanjšo mero. Italijanska vlada naglašja končno, da je po proračunu določeno najvišje stanje italijanske armade 462.000 mož.

„Nautilus“ potopljen

Washington, 1. oktobra. Mornariški urad je dovolil Wilkinsu, da lahko potopi podmornico, s katero je potoval v polarne kraje, v veliki globini ob norveški obali.

Potniško letalo zgorelo

Karaši, 1. oktobra. AA. Potniško letalo, ki je včeraj zapustilo Karaši, je začelo blizu Lasbeja v Beludžistanu goreti. Pilot in mehanik sta mrtva, pet potnikov je ranjenih.

Samostojna vlada v Mandžuriji

Nove spletke japonskih militaristov — Vedno večje pro-
bujanje nacionalizma na Kitajskem

Saagaj, 1. oktobra. Iz Mukdena se poroča, da so visoki vojaški in civilni dostojanstveniki brzojavno obvestili predsednika nacionalne vlade Čangkajšeka v Nankingu, da so postavili samostojno vlado za Mandžurijo. Komaj je bilo s pomočjo Društva narodov doseženo, da so se Japonci umaknili v svojo koncesijsko cono ob vzhodno-kitajski železnici, že grozi nevarnost, da se izjalovi vse, kar je bilo doseženo s tolikimi težavami. Splošno se namreč domneva, da tiče za temi izpremembami zopet intrige japonskih generalov, kajti za avtonomistični pokret manjka v Mandžuriji vsi potrebni predpogoji. Mandžurskega naroda skoro ni več. Po kitajski revoluciji so kitajske ljudske mase preplavile vso Mandžurijo in iztisnile avtonomno mandžursko prebivalstvo na izredno majhno narodno manjšino. Vsak avtonomistični pokret bi torej moral biti pod temi okoliščinami že v naprej obsojen na neuspeh, a 30 milijonov Kitajcev, ki sedaj živijo v Mandžuriji, gotovo neče ničesar slišati, da bi se odcepili od skupnega državnega telesa.

Dogodki zadnjega tedna so pač pokazali, da vlada v Tokiju obrača, a njeni generali obrnejo. Japonski militaristi počejo in ne morejo razumeti, zakaj bi vlada morala kloniti pred Ameriko in Društvom narodov. Njih nevarna igra pa bo gotovo pustila globok prepad med obema velikima narodoma na Daljnem vzhodu. Ze sedaj nastaja vprašanje, kake posledice bo imela pustolovščina v Mukdenu na japonsko-kitajsko razmerje, ko se bo enkrat Kitajska konsolidirala. Postopanje Japonce, ki je svoj napad izvedla ravno v času, ko je Kitajsko zadela najhujša elementarna katastrofa vseh časov in ko nepregledni milijoni njenega ljudstva umirajo od lakote, je napravilo silen vtis na vse zavedne sile kitajskega naroda. V katerih se začneja nacionalizem vedno lažje probujati. Pred glavnim stanom mandžurskega vladarja Čang-Hsue-Linga so ogromne množice kitajskih dijakov zahtevale vojno za Japonsko, in napad na kitajskega zunanjega

ga ministra Vanga, ki mu očitajo preveliko neodločnost in popustljivost, je tudi nedvomen pojav porajanja kitajskega nacionalizma. Sploh se je v vseh velikih kitajskih mestih pojavil čut solidarnosti kitajskega naroda. Nacionalna vlada je okrepila svoje stališče in moč protivlade v Kantonu je vidno oslabila. Tudi omajani položaj mandžurskega gospodarja Čang-Hsue-Linga je zapisati v korist zedinjenja in enotnosti Kitajske. Na Daljnem vzhodu opažamo isti pojav kakor drugod, da namreč zunanji sovražnik le pospešuje težavno konsolidacijo razmer na Kitajskem, kar bi drugače morda zahtevalo še desetletja.

Hongkong, 1. oktobra. Japoncem sovražne demonstracije zavzemajo zelo nevaren obseg. V Hongkongu je bila policija prisiljena zbrati Japonce v treh mestnih okrajih, močno zastraženih od policije, da jih obvaruje pred razburjenim kitajskim prebivalstvom. Kakor znano, je že pred dnevi prišlo do resnih izgrediv, v katerih so bila mnoga japonska podjetja demoli-rana.

Zunanji minister Vang, ki je bil pred dnevi od dijakov težko ranjen je podal ostavko. Za njegovega naslednika je bil imenovan dosedanj kitajski poslanik v Londonu dr. Sze.

Tokio, 1. oktobra. V Mandžuriji se zelo širi pokret za avtonomijo. Po došlih vesteh je guverner v kirinski pokrajini osnoval novo vlado, ki odklanja proklamiranje nankinske vlade s sabljco. Ozemlje, ki spada pod oblast nove vlade, obsega štiri severno-vzhodno kitajske pokrajine s 30 milijoni prebivalcev.

Japonske čete so se v torek spopadle pri Kirinu s 500 razkropljenimi kitajskimi vojaki, pri čemer je bilo 10 Kitajcev ubitih, 1 japonski vojak pa ranjen.

Tokio, 1. oktobra. Po poročilih iz Mukdena so kitajski vojski napadli korejsko naselbino, približno 70 milj severovzhodno od Mukdena, ter jo oplenili. Pri tem je bilo 400 Koreancev ubitih. Na kraj napada je odšel oddelek japonskih čet z letali.

Sanacija avstrijskih financ

Dunaj, 1. oktobra. AA. Narodni svet je na svoji včerajšnji seji končal prvo čitanje zakonskega predloga o proračunskih spremembah v svrhu saniranja državnih financ. Zakonski načrt je bil predložen finančnemu odboru parlamenta. Finančni parlamentarni odbor je določil poseben pododbor, ki se bo še danes bavil z zakonom o sanaciji proračuna.

Davščine na motorna vozila

Ljubljana, 1. oktobra. AA. Kr. banska uravnavlja:

V smislu § 68. pravilnika o banovinskih davščinah za proračunsko leto 1931/32 zapade dne 1. oktobra v plačilo drugi polletni obrok banovinske davščine na motorna vozila. V to svrhu dostavlja te dni kr. banska uprava lastnikom motornih vozil izven Ljubljane čekovne položnice z označbo dolžnega zneska. Davščina se mora plačati do dne 15. oktobra t. l. po preteku tega roka pa se bodo računale zamudne obroke, davščina pa se bo na strankine stroške po prisilni poti izterjala. Lastniki motornih vozil, ki stalno bivajo v Ljubljani, naj davščino v istem roku plačajo osebno ali po svojih pooblaščenih pri blagajni banske uprave v banski palači na Bleiweisovi cesti.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2254.53 — 2261.37, Bruselj 782.64—785, Curih 1086.45—1101.75, Dunaj 725.06—749.06, London 216.27—223.77, New York 5592.33—5609.33, Pariz 220.95 do 221.61, Praga 166.08—166.58, Trst 280.82 do 286.82.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih, 1. oktobra.

Beograd 9.03, Pariz 20.10, London 19.75, New York 510, Bruselj 71.25, Milan 26, Madrid 45, Amsterdam 205, Berlin 119.50, Dunaj 71.607, Sofija 3.70, Praga 15.12, Varšava 57.25, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.08.

SOKOLI! DOPISUJTE SAMO NA
SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Litijske novice

Litija, 29. septembra. Do zadnjega je kazal naš Glavni trg res prav žalostno lice: zunanost hiš na najbolj prometnem kraju je nudila tujo žalostno sliko Litije, nas domačinov pa je bilo te malomarnosti s strani hišnih posestnikov kar sram. Pa se je ojunčil eden, za njim pa so še v veliki večini tudi drugi prenovili pročelja svojih hiš. Kakor bi se pripravljala Litija na obhete, tako lepo so urejene hiše. Vsi uvidelni gospodarji za službo pohvalo in naj bi se ravnali po njih še oni, ki so na svoje hiše pozabili.

Zadnje dni naglo preurejajo naš Sokolski dom. Tudi ta je dobil novo lice. Urejanje ga pa tudi v notranjosti. Preurejali in izboljšali so električno napeljavno, dvorana je kakor nova, jutri prično polagati parkete. V pohvalo za živahno razgibanost v našem sokolskem društvu naj povemo, da že imamo dokupljen svet okrog Sokolskega doma. Mislimo na razširitev lokalov; dvorana je premajhna, oder ne odgovarja potrebam; zato je vse sokolsko delo utesnjeno. Povečani prostori bodo omogočili večji razmah. In tega rabimo; saj Sokolski dom je in mora biti žarišče vsega kulturnega življenja pri nas!

Poveljstvo orožniškega voda, ki obsega žandarmerijo vsega litijskega sreza, je prevzel žand. podporočnik g. Vlada Majstrovic. Dosedaj se je šolal v žandarmerijski šoli, kjer je položil predpisane izpite. Simpatičnemu oficirju iskreno čestitamo! S prihodom g. Majstrovica je razrešen poveljstva voda g. Mate Ferlič, žand. narednik-vodnik, ki se je s svojo uvidenostjo in nepristranostjo zelo priljubil v vsem srezu.

V nedeljo je naša agilna godba spet zadovoljila litijsko publiko. Gasilski godbeniki so priredili dopoldanski promenade koncert. Sličnih prireditev želimo še več.

Odkod to ime?

V močvirnatih krajih najdemo rastlino, ki se latinsko imenuje »Spiraea ulmaria«. Ta rastlina vsebuje snov, ki pomaga pri raznovrstnih boleznih, posebno pa pri prehlajenju in se tudi nahaja v znanih Aspirin tabletah. Če se primerja imena »Aspirin« in »Spiraea«, je lahko spoznati njihovo sorodstvo. Že več kot 30 let so Aspirin tablete v prometu in so svetovnega pomena. Pri prehlajenju in revmatičnih bolečinah torej samo:

Trendelenburg

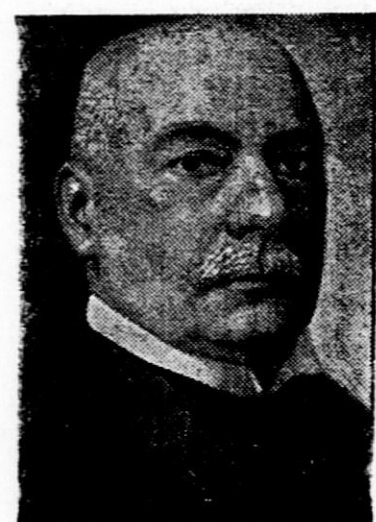
Weissmann

Hagen

Bücher

Mendelssohn

Wahrburg

Angleški zapletljaji

Angleški parlament bo odgođen do 7. oktobra, nakar
bo najbrže razpuščen in razpisane nove volitve

London, 1. oktobra. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je ministrski predsednik Macdonald izjavil, da bo parlament odgođen do 7. oktobra, ni pa povedal, če bo razpuščen.

Politični krogi menijo, da ministrski predsednik želi dati konzervativcem in liberalcem dovolj časa za sporazum v carinskem vprašanju. Odločitev o volitvah bo padla najbrže prihodnje sredo.

London, 1. oktobra. AA. Politični krogi menijo, da bo angleški parlament razpuščen bržkone že prihodnji teden. V tem primeru bodo volitve 28. ali 29. oktobra.

London, 1. oktobra. Včeraj je bila izročena spodnji zbornici peticija proti zmanjšanju podpore brezposelnim, ki jo je podpisalo nad pol milijona oseb. Ministrski predsednik Macdonald je napo-

vedal, da bo v petek govoril na zborovanju delavske stranke v svojem volilnem okraju. Vprašanje pa je, ali bo imel za to priliko, ker je vodstvo stranke sklenilo njegovo izključitev. Lloyd George in njegovi politični prijatelji so slej ko prej proti novim volitvam. Ako pa bi liberalni člani kabineta vendarle glasovali za nove volitve, bo najbrž prišlo do razcepa liberalne stranke. Kongres konzervativcev, ki bi se moral vršiti prihodnji teden, je bil odpovedan.

London, 1. oktobra. AA. Pred policijsko stražnico v Bowstreetu so priredili včeraj brezposelni velike demonstracije. Policija je razgnala množico s palicami. Demonstranti, ki so bili aretirani pri včerajšnjih demonstracijah pred parlamentom, so bili izročeni sodišču.

Škandal v budimpeštanskem občinskem svetu

Budimpešta, 1. oktobra. AA. Na včerajšnji seji občinskega sveta je prišlo do burnih razprav in debati o ukrepih za pobijanje gospodarske krize. Med socialističnimi in krščansko-socialnimi občinskimi odborniki je prišlo do spora, v katerem so se medsebojno žalili in obtoževali. Poedini občinski odborniki so zapustili svoje klopi in poskušali napasti svoje protivnike. Med dvema občinskima odbornikoma je prišlo do dejanskega spopada. Župan Ripka, ki je predsedoval seji, je pa zaradi tega prekinil sejo občinskega odbora. Med odmorom je poslanec in socialistični občinski odbornik Pajer vrget klop proti predsedniški mizi. Tedaj je

Konflikt med fašizmom in papežem likvidiran

Rim, 1. oktobra. Generalni tajnik fašistične stranke je poslal vsem fašističnim organizacijam okrožnico, v kateri jih obvešča, da je prišlo med fašizmom in Vatikanom do sporazuma. Zaradi tega se ukinja svojočasno izdana prepoved, po kateri člani fašistične stranke niso smeli biti člani Katoliške akcije. S tem je smatrati konflikt med Vatikanom in fašizmom za likvidiran.

Brzopotezni turnir v radiu

Dr. Aljehin, Niemcovič, dr. Tartakower in dr. Vidmar so odigrali brzoturnir v radiu

Ljubljana, 1. oktobra.

Za sinoči je povabil Radio Ljubljana šahovske vele mojstre dr. Aljehina, Niemcoviča, dr. Tartakowerja in dr. Vidmarja, da odigrajo mednarodni šahovski brzoturnir in da povedo kaj o sodobnem šahu in o blejskem turnirju. Poslušalce na radiu je najprej pozdravil g. Bogo Pleničar, nato je pa imel dr. Vidmar daljše predavanje o pomenu blejskega turnirja. Za njim se je oglasil k besedi svetovni prvak dr. Aljehin, ki je govoril v rusčini o mladi šahovski generaciji.

Po Aljehinovem predavanju so Niemcovič, dr. Tartakower in dr. Vidmar igrali šahovski brzoturnir. Na takem turnirju mora vsak igrati na dano znamenje z zvonom tekom vsake 15. minute potegniti potezo, v nasprotnem primeru je pa kontumiciran. Zreba je določil za prva nasprotnika Niemcoviča in dr. Tartakowerja. Otvoril je Niemcovič kot beli, njegova otvoritev pa ni bila baš najboljša. Dr. Tartakower je kmalu prešel v energičen napad in si v končnici priboril drugo damo. S tem je bila seveda Niemcoviča usoda zapечатena in moral je kapitulirati po 52. potezi. Partija je bila zelo zanimiva.

Nato je igral dr. Tartakower kot beli

proti dr. Vidmarju. Zamenjala sta kmalu več figur in je prešla igra v končnico kmetov, kjer je imel dr. Tartakower sicer za las boljše pozicijo, toda skozi Vidmarjevo obrambo ni mogel prodreti. Že sredi partije je bilo videti, da bo končala remis, ki ga je dr. Tartakower dr. Vidmarju res ponudil in ga je slednji tudi sprejel. Partija je trajala 58. potez.

Zelo se je vlekla tretja partija med dr. Vidmarjem in Niemcovičem. Mojštra sta zavzela solidne pozicije. Dr. Vidmar je skušal sicer opetovano prodreti, pa so se vsi njegovi napadi razbili ob izborni Niemcovičevi obrambi. Po nad enourni igri je končala nezanimiva partija remis. Končno stanje je bilo: dr. Tartakower 1 in pol točke, dr. Vidmar 1 in Niemcovič pol točke. Dr. Tartakower je prejel nagrado 1000 Din in krasno umetniško diplomu inž. Pengova, dr. Vidmar pa 600 Din nagrade.

Turnir je oddajal po radiu Milan Vidmar ml. tako razumljivo, da so mu lahko vsi poznavalci kraljeve igre sledili. H koncu je dr. Tartakower spregovoril v radiu, povdarjajoč, da Jugoslavija na šahovskem polju vsestransko napreduje. Dokaz temu sta blejski turnir in predavanje v radiu.

Tržni dan zadnjega

Tudi na trgu se je večeraj poznalo, da ljudje nimajo denarja

Ljubljana, 1. oktobra.

Še vedno jemo in pijemo, le zadnjega nam dela ta usodna navada precejšnje preglavice. Sicer je pa stvar kmalu rešena — kratkoma ne jemo do prvega, pa potem dohitimo, kar smo zamudili.

Seveda tega noče nihče verjeti povsem in meščani ne verjamejo prvega niti sami sebi, kako jim je predla slaba še pred 24tmi urami. Grenkih spominov jim sicer ne nameravamo vzbujati, treba je le ugotoviti, kako je bilo večeraj na našem živilskem trgu; živilski trg je namreč najbolj zanesljivo merilo naših križev in kriz, saj edino na njem še niso uvedeni plačilni obroki, poleg tega ga pa ljudje tudi ne morejo uspešno bojkotirati.

Sadna letina prevladuje letos tudi na trgu. Vagoni in vagoni sadja prihajajo v Ljubljano že več mesecev in gotovo je konzum temu primeren, kam bi pa naj šlo drugam toliko sadja kot skozi železce. Sadna letina se pa pozna predvsem le v množini uvoženega sadja in da je z njim trg preobložen, ne pa toliko v ceni. Trdi se sicer, da sadje ni drago, vendar bi bilo lahko cenejšje. Toda gre skozi toliko rok in vsak hoče zaslužiti čim več.

Tudi večeraj je bil Pogačarjev trg ob koncu stojnic založen s sadjem kot je že deli časa vsak dan. Tu prodajajo sadje na debelo ter zalagajo z njim branjeve na Vodnikovem trgu in deloma tudi na Pogačarjevem. Na Pogačarjevem trgu prevladuje na stojnicah zaenkrat še grozdje. Lepo, izbrano je razstavljeno in branjeve se res trudijo, da pride njihova umetnost čim bolj do veljave. Grozdje nalagajo v nebotične stolpe, na kar so seveda sila ponosne, zato si ne morete misliti večje nesreče, kot če se takšen stolp nenadoma poruši. Vse žive barve so spreletele večeraj neko nesrečnico, ko se ji je zrušil babilonski stolp, kajti tovarišice ne sočustvujejo z nesrečnico ob takšnih prilikah. Ti stolpi nikakor niso brez pomena; čim višji je stolp, tem višja je cena. Najvišja je zaenkrat 10 Din za kg grozdja.

Na živilskem trgu naletimo najprej na gobe, med gobarji je pa tudi precej sadijarjev. Jurčkov je že malo. Kdor bi mislil, da je zadnjega trg prazen, bi se motil. Zadnjega je celo najbolj živahen in seveda ne brez vzroka. Med gobarji je bila večeraj neznanaka gneča. Kupovalke so se prilevale kot na Miklavževem sejmu. Zadnjega je treba obrniti sleherni dinar tolikokrat, da se celo bolj oznojiš kot takrat, ko si ga zaslužil. Gospodinja to stvar najbolj razumejo. Če hoče kakšno kupiti n. pr. gobe, mora vprašati slehernega gobarja za ceno in tako ni vpraševanja ne konca ne kraja in končno so gobe še vseeno predraže.

— Po čem je merica gob?

— Po 5 Din, so zadnje, gospa, nič več ne rasto, po 4,50 vam jih pa dam.

Gospa ne čaka niti odgovora, kar mehnično vprašuje naprej po ceni. Možje, ki cenijo svoje boljše polovice premalo, bi jih naj šli opazovati na trg, gotovo bi jih potem pričeli občudovati, ko bi se prepirali, kakšne napore zmagujejo z občudovanjem vredno potrpežljivostjo. Kupovati v sedanjih razmerah je res težko, saj mora gospodinja na vseh koncih in krajih štediti.

Skoraj ni bilo opaziti, da bi kje sklepal kupčije. Tudi barantanje ni bilo posebno živahno, saj so gospodinjice kar tekle, če se jim je zdela cena previsoka. Tudi grozdja, ki gre sicer precej v denar, so večeraj prodali zelo malo.

Jabolka so bila še precej lepa po 4 Din kg, vendar ni bilo kupčije. Kmečki sadni trg sega zdaj tudi v ulico ob semenišču, kjer so prodajalci večinoma južni bratje. Ljudem se zdi nekoliko od rok, zato v tej ulici ni posebnega prometa. Čim dalje pa greš v ulico, tem cenejšje postaja sadje. Tako n. pr. lahko dobiš na koncu prodajalnih miz v ulici česplje po 4 Din kg brez barantanja, ob začetku ulice pa z barantanjem.

Značilna jesenska sadeža, kostanj in orehi, se kažejo vedno bolj izmed hrusk, jabolk in grozdja. Toda ljudem se zdita

nekakšen luksuz, zlasti orehi, ki so jih večeraj nudili prav lepe po 4 Din liter, kdor je pa barantala, jih je dobil seveda še ceneje.

Najznačilnejša slika večerajšnjega dne pa se je kazala v tem, da so ostale 4 vrste prodajalnih miz prazne, čeprav je bil tržni dan. Ob tržnih dneh je navadno na trgu takšen naval, da prodajalnih miz celo primanjkuje, večeraj pa je bilo pač zadnjega in kmetice vedo, kaj to pomeni, zato raje niso prišle. Na cene pa datum ne vpliva.

Krompir je tudi precej drag, je pač najvažnejše ljudsko živilo poleg kruha; nudili so ga po 1,25 Din kg, čeprav bi moral biti zdaj najcenejši, ker ga je največ. Razume se pa, da kmetije kljub temu nimajo preveč masnih zaslužkov. Večeraj so prodajali krompir tudi na debelo na Sv. Petra nasipu in sicer kg po 1—1,20 Din.

Še dovolj primerno ceno imajo zelinate glave, ki so že precej debele po dinarju, največje pa po 2 Din ter so cenejše kot salata. Tudi repa v komadnih ni preveč draga, po 0,50 Din komad. Pesa in paprika imata enako ceno, 6 kom. dinar. Zelo dobro je še trg založen s kumarami, ki jih Ljubljanci ne morejo in ne morejo uničiti. Za dinarček dobiš kakšno kumaro, da je ima dovolj cela manjša družina.

Zaradi jaje smo pričeli tarnati zadnje čase, ker baje »kažejo tendenco navzgor«. Vendar pa ni tako hudo. Jaje je na trgu še vedno dovolj — tudi po primerni ceni, po 1,25 Din komad, ali par 2,25 Din. Tudi na kokošjem trgu je bila večeraj slaba kupčija, vendar so se pa redke gospe zanimale tudi za piške, a to ni kar si bodi.

Večer pesmi v Tržiču

Tržič, 30. septembra

»Večer pesmi, ki ga je priredilo Sokolsko društvo Tržič v nedeljo, je privabil v meščansko šolo toliko občinstva, da je bila dvorana do zadnjega kotička polna.

Sporec bogat in pester. Gdč. Pretnarjeva nam je zapela s svojim mehkim, ljubkim sopranom šest pesmi, izmed katerih je najbolj ugajala Prelovčeva »Dekliška pesem«. Zastajale seveda niso narodne, pri katerih je prišla osobite vokalizacija do veljave. Toplo podajanje nam dokazuje, da je gdč. Franci material, ki bo ob vztrajnosti in pravilnem šolanju kaj kmalu na višini.

Gospa Schieckova, soproga tukajšnjega tovarnarja, je imela repertoar Brahmsa in Wolfa. Njen obsežen glas in rutina sta nam takoj razodela, da stoji pred nami pevka vsake šole in ji najtežje pasaje ne delajo preglativ. Osobito smo bili prijetno iznenadeni, da je bila izgovorjava slovenskega teksta nepričakovano brezhibna, za kar jo je občinstvo še posebej nagradilo s takim odobravanjem, da je morala dodati še »Potkan ples«. Obe solistki sta prejeli lepe šopke.

G. Paternost je med drugimi odpel tudi dve rumunski pesmi. Pozna se mu, da se je z vso vmeno lotil solo-petja in se odlikuje osobito s čistimi končnicami. Obseg njegovega sonornega baritona od nižnje do višine je presenetljiv. Ravnotako g. Lajovic s svojim prijetnim tenorjem. Odveč bi bilo posebej omenjati njegovo obvladovanje petja, ki je priznано že desetletje kot duša zbora, kateremu našeljuje baš toliko časa.

Krona večera sta bili »Ave Mariac in »Na gorah, odpeti v duetu po gg. Lajovicu in Paternostu. Prva je občinstvo zavedla v pobožno molitev, medtem ko je druga v svoji melodiozni živahnosti tako ugajala, da so občinstvo ne baš temperamentni poslušalci energično zahtevali ponovitev. Imel sem občutek, da ponovitve »Ave Mariac niso zahtevali ravno radi preglobokega, svetega občutka.

Srečno je bil izbran kot zaključek A. Darhomyzskega trio »Nočevala zlata je meglica, ki so ga odpel g. Schieckova in gg. Paternost in Lajovic, in je bil za razvajanje Tržičane novost. Spremljal je večino pevskih točk g. profesor Ravnik, ki je bil s svojo rutino solistom mogočna opora.

Želimo, da nam prosvetni odsek Sokolskega društva kaj kmalu zopet nakloni tak užitek.

J. K.

Vzpon na Mont Blanc

Zanimivo predavanje dr. Oskarja Reye o turi na najvišjo goro Evrope

Ljubljana, 1. oktobra.

Tudi pri nas se je pričel vedno bolj uveljavljati esperantski pokret, ki dokazuje veliko idejno in življenjsko silo esperanta. Vendar pa še splošno ne zna dovolj ceniti velikega pomena esperantskega jezika; agilni Ljubljanski esperantski klub pa svojo vzvišeno nalogo častno opravlja ter skrbi, da se esperantsko gibanje širi med nami čim bolj. V ta namen je letos uvedel redna esperantska predavanja za člane in javnost, ki so bila snoči otvorjena z zelo zanimivim predavanjem dr. Oskarja Reye o njegovi turi na najvišjo goro Evrope.

Salon hotela Miklič je bil zaseden, da ni mogel biti bolje ter ni nihče pričakoval tolikšne udeležbe. Med udeleženci smo opazili zlasti mnogobojne prijatelje turiste, pa tudi prijateljev esperanta je bilo mnogo.

Predsednik Esperantskega kluba g. D. Herkov je pozdravil navzoče in razložil namen esperantskih predavanj, da se naše občinstvo približe seznanji z lepim in lahkim esperantom, ki ga še vse premalo pozna ter ceni, nakar je predstavil predavatelja, ki nam je potem v lepem esperantskem jeziku opisal težko turo na Mont Blanc in njegovo veličastno lepoto. Predavanje so spremljale krasne skiptične slike, ki so nazorno pokazale tudi to, česar niso razumeli poslušalci, ki še ne razumejo dovolj esperanta.

Predavatelj je krenil iz Ljubljane na pot sredi avgusta. Prej se je na težko turo dobro pripravil, premagal je vse višje gorenske vrhove. Ustavil se je v Innsbrucku, kjer si je nakupil vse potrebno za turo, zlasti toplo obleko, kajti pod vrhom Mont Blanca je precej mrzlo. Tako dobro opremljen je nadaljeval pot preko švice, čez Chur in sedlo Furca, pri Martignyu pa je prekorčil francosko mejo. Od tam je izpeljana lokalna gorska železnica v Chamonix. V Chamonixu se je v pisarni vodnikov prijavil, da se želi vzpeti na Mont Blanc, kjer je dobil tovariša Francoza za pot.

Naslednji dan je krenil s tovarišem, vodnikom in nosačem proti vrhu. Popoldne ob dveh so krenili v bližnjo vasi-

co Les Pelerins, od koder vozi vzpenjača proti vrhu in sicer do višine 2650 m. Od tu pa grade še eno na bližnji predvrh Mont Blanca, na Aiguille du Midi. V 20. minutah so se dvignili z vzpenjačo 1650 m. Chamonix leži 1050 m nad morjem.

Od tu so hodili še kakšne pol ure, nakar so prišli na ledenik Les Bossons. Po eni uri napore hoje med ledeniški razpokami so prišli na levi ledeniški breg, do La Joiction. Tu se stikata ledenika Les Bossons in La Tacconnaz in je najnevarnejši kraj vse ture. Čez široke in globoke ledeniške razpoke drže lestve ter je treba previdno korakati preko.

Pot so nadaljevali po gornjem delu ledenika Tacconnaz in so prispeli čez 3 ure do koč na skalnatem grebenu Grands Mulets ter dosegli višino 3050 m. Do tu je šlo vse po sreči. V koči so prenočili. Ponoči se je pa vreme skvarilo. Deževalo je nepretrgoma ves teden in turistom je že primanjkovalo potrpežljivosti in — denarja. Vendar pa je predavatelj dočkal lepo vreme in krenil potem brez tovariša z vodnikom in nosačem še ponoči naslednjega četrtka proti vrhu.

Od ledenika navzgor ni več razpok in so sama snežišča. Ker je ves teden snežilo, so morali prvi gaziti svež sneg. Predno prideš do glavnega grebena, moraš preko malega in velikega platoja ali planote. Od velike planote je še uro hoda do grebena, odnosno selišča Col du Gouter, kjer je najvišje neoskrbovano zavetišče Cabanne Vallot. Do tja so dospeli ob 7. jutraj, v višino 4362 m. V koči so se dobro pripravili za zadnjo etapo ture in odložili nahrbtnike in drugo manj potrebno prtljago.

Burja je pod vrhom precej divjala, vendar jih ni preveč ovirala. Stopinje so bile zabrisane, morali so si izsekati nove. Pod vrhom so še prešli grebena Bosses. Razgled se jim je nudil lep in tudi burja je ponehala. Po triurnem napornem in nevarnem vzpenjanju so dosegli zaželjeni vrh ob 11.

Predavatelju se je zahvalil predsednik Esperantskega kluba, občinstvo ga je pa nagradilo z zasluženim odobravanjem.

Ivan Bajželj

Večeraj popoldne je prestal dolgotrajno bolezen na svojem domu v Šiški g. Ivan Bajželj, daleč po deželi znani zastopnik Zagrebške pivovarne. Pokojnik je bil rojen pred 63 leti v Stražišču pri Kranju in se naselil takoj, ko je odslužil vojak, v Ljubljani, kjer je bil najprej v službi pri tvrdki Tönnies, pozneje pa pri Stavbni družbi. Kmalu se je osamosvojil in pričel trgovati ter prevzel najprej zastopstvo vrhniškega piva, pozneje pa od slovenskih naprednjakov ustanovljene pivovarne Zalec-Laško. Ko je to domačo pivovarno prevzela družba Union, je Bajželj pred 10 leti začel prav uspešno razpečavati po Ljubljani in vsej deželi zagrebško pivo.

Ivan Bajželj pa ni bil samo dober trgovec, temveč tudi vedno zaveden naprednjak in član vseh naprednih društev, zlasti navdušen je bil pa Sokol. Pred vojno je stal v prvi vrsti naprednjakov kolizejskega okraja in pokojna napredna voditelja dr. Tavčar in dr. Zerjav sta ga štela med svoje najvrednejše in najagilnejše prijatelje. Čeprav je bil Bajželj silno krepak mož, vendar je opasal pri delu za svojo številno družino in jel bruhati kri. Pred tremi meseci ga je zadela kap in na njenih posledicah je večeraj izdihnil.

Vso svojo družino je vzgojil v strogo nacionalnem duhu in izšolal do lepih poklicev. Najstarejši njegov sin Lojze je višji kontrolor železniške direkcije v Zagrebu, dr. Ivo je zdravnik v Beogradu, France pa trgovec v Ljubljani, a najmlajši Polde pomaga voditi doma podjetje svoji vzorno pridni materi Gusti. Najstarejša hčerka Gusti je soproga trgovca Gorjupa na Miklošičevcih, Ivanka je vdova trgovca Bizovičarja v Šiški, Mara pa poročena s stavbnim tehnikom Macorattijem, a najmlajša Draga pomaga doma.

Pogreb bo jutri ob pol 15. v Šiški iz hiše št. 7 v Gasileki ulici na pokopališče k sv. Križu. Pokojnemu časten spomin, družini pa iskreno sožalje!

K sadni razstavi v Ptuj

Na mnoga vprašanja radi vožnje po železnici daje pojasnilo razstavnj odbor za I. banov. sadno razstavo in sadni sejem v Ptuj, da je generalna direkcija drž. železnice z odlokom od 16. sept. 1931 br. 75144/31 dovolila polovično vožnjo po jugoslovenskih železnicah in sicer za vse vlake razen S.O.E. na ta način, da si kupi dotičnik, ki namerava obiskati razstavo in sadni sejem v Ptuj, pri odhodni postaji cel vozni listek do Ptuja, katerega pa pri izstopu v Ptuj ne odda, temveč ga obdrži za brezplačni povratek nazaj, seveda si mora na razstavi od razstavnega odbora dobiti potrdilo, da je razstavo posetil, kajti le s tem potrdilom velja prvotni vozni listek za brezplačni povratek. Polovična vožnja je dovoljena v času od 9. do 17. oktobra. Enako je tudi znižana tarifa dr. II, odsek B XIII. za blago, ki se pošlje na razstavo.

Dalje nam poročajo, da bo ves čas razstave obratovala v Ptuj najnovejša in po modernih principih urejena tovarna za sadne in grozdne sokove. Ta tovarna, ki je menda enake vrste še ni v naši državi, bo na vpo-

gled vsem obiskovalcem razstave brezplačno, na razstavi sami pa bodo razstavljeni sadni sokovi te tovarne ter v okrepevalnici za poskušnjo na razpolago — seveda proti plačilu. Ptuj, ki je vinski in sadni center, je postal obenem tudi center za sadne in grozdne sokove.

Na dan otvoritve razstave dne 11. oktobra bo v Ptuj tudi sadjarski shod popoldne ob 15. uri v Narodnem domu. Na tem občenem zboru se bodo obravnavala zelo važna vprašanja v sadjarstvu, ki bodo velikega pomena za bodočnost.

Na razstavi bo mogoče videti sadni prikaz vseh srezov dravske banovine ter pakovano sadje po zahtevah svetovne trgovine.

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Nudimo olajšana plačila.

A. Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

1. oktobra, četrtek: Prilijče in prvo nadstropje. Red C.

2. oktobra, petek: zaprt (generalka).

Opozorjamo na nocojšnjo predstavo v ljubljanski drami. Vprizori se Nestroyjeva veseliga »Prilijče in prvo nadstropje« v režiji prof. Šesta in premijerski zasedbi. Za red C.

V nedeljo, dne 4. t. m. bo nova dramska premijera letošnje sezone in sicer veseliga »Takšna je prava«. Veseligo je režiral prof. Šest. Zasedba je naslednja: Gabrijelo igra ga Nablocka, njeno hčer Helo godna Kukčeva, Ljubico ga Medvedova, kuharico godna Slavčeva. Gospod Daneš igra Petra Janšo, g. Železnik Alberta Berganta, Lajnarija pa g. Plut. Veseliga obravnava v treh dejanjih dogodek iz družinskega življenja in je po svoji vsebini zelo zabavna. Predstava se vrši izven abonmana po običajnih dramskih cenah.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Okusna in zdrava je Kolinska kava!

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek 1. oktobra, katoličani: Remigij, Semislava, pravoslavni: 18. septembra, Evmenije.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Mamselle Nitouche.

Kino Dvor: Flirt.

Kino Ideal: Ljubezen na povelje.

Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava. Otvoritev Jenkove plesne šole ob 20. v Kazini.

Drama: Prilijče in prvo nadstropje. C. DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Smrt štajerskega originala

Še ni minulo leto, kar smo ob njegovi demantni poroki opisali po vseh naših viromodnih krajih znanega godca in pevca Franca Sikovška iz Brežic. Talentirani mož je bil doma iz Podsrede, kjer se je seznanil tudi s pesnikom Antonom Ašker-

Pokojni Sikošek s svojo 83 letno ženo Ano ob njuni demantni poroki v mesecu februarju t. l.

cem in pesnik mu je v svoji »Godčevi baladi« postavil večni spomenik. Posebno nadarjen je bil za slikarstvo in je obiskoval tudi slikarsko šolo v Gradcu, ni pa imel sredstev, da bi bil šel na akademijo. Zato je ostal doma in poslikal mnogo kapelic po naših vinogradih. Veseljak, znan po imenu Pavletec, je znal prav za prav vse ter je bil pravi črnošolec, ki je zabaval svate na ženitovanjih po Dolenjskem ter tako preživel svoj družino. Ko se je preselil v Brežice, je postal ugleden sobni slikar in umetnik celo v striznju las. Njegovi spomini so bili neizčrpen vir najvselejših anekdot in zabavljic, ki so z njim na žalost domalega izgubile v grob. Večeraj so vedno veselega 82letnega starčka, ki zapušča še vedno krepko vdovo, spremlje na pokopališče velike množice prijateljev ter njegovi sinovi in hči, ki so vsi na uglednih položajih, pa tudi več njegovih vnukov in vnučic. Veselemu godcu in pevcu vesel spomin!

Sadni ogled v Laškem

Letošnja obilna sadna letina omogoča tukajšnjim sadjarjem, da zopet razstavijo svoje lepe in okusne sadne plodove. Z veliko vnamo in ljubeznijo do bogatih prirodnih darov vrše priprave za otvoritev sadnega ogleda, ki bo v nedeljo, dne 4. t. m. ob 9.30 dopoldne.

Velike množine najfinjših namiznih kakor tudi sočnih moštov sort sadja je pripravljena, da si ga ogledajo razni domači in drugi trgovski ter privatni interesi. Razen sadja bodo imeli cenjeni posetniki priliko videti tudi domače vrtnarske in želebelske proizvode.

Pričakuje se mnogobrojen obisk tudi iz drugih krajev, zlasti ker se je nadejati, da se bodo med ogledom izvršile številne sadne kupčije. Razstavnj odbor bo šel vsakomur po vseh močeh na roke.

Ogled se zaključuje z licitacijo razstavljenega sadja, ki se bo vršila v ponedeljek, dne 5. t. m. ob 16. uri.

Kakor kaže, bo to ena najlepših gospodarsko-kulturnih prireditvev v Laškem. Zato naj noben ljubitelj sadja, ki mu je poset omogočen, ne zamudi prilike ter se na lastne oči prepriča, kako fine in izborne sorte sadja goje naši sadjarji.

Moževa sreča.

— Kino je pa res imenitna ustanova. — Kako to? Saj nisi prijatelj filmske umetnosti in kolikor mi je znano, v kino sploh ne hodiš.

— Jaz res ne hodim, pač je pa moja stara vsak večer v njem.

BERAČ

— Ali naprosite čez dan toliko, da se morete preživljati?

— Navadno mi zadostuje, včas pa moram dodati iz svojega.

Abonma I.
Danes ob 4., 7¹/₄ in 9¹/₄
zvečer
OPERA sijajne komike, smeja,
petja in zabave
Mamselle Nitouche
V glavnih vlogah popularna
ANY ONDRA
GEORG ALEXANDER,
OSKAR KARLWEIS,
HANS JUNKERMANN
Kot dopolnilo I. veliki Ufin kabaret z najboljšimi pevci in komiki; nadalje nastopa prvič znameniti orkester — »Dajos Belac«.
Predprodaja vstopnic od 11. do 1¹/₂ 13.
Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Dnevne vesti

— Ali imamo preveč inteligence? So-trudnik zagrebških »Novosti« je posetil vseučiliškega profesorja in akademika dr. A. Bazala, ki se že več let peča s prosvetnimi in šolskimi vprašanji ter je o njih že mnogo pisal in predaval. Novinar je hotel vedeti od učenjaka, ali je res, da imamo v naši državi preveč inteligence. Dr. Bazala je povedal v daljši izjavi v bistvu tole: Vsakemu narodu in vsaki državi je potrebno čim več strokovno izobraženih ljudi. Splošno vzeto torej sploh ne moremo govoriti o nadprodukciji inteligence, ker inteligence kot potrebna kapitala za kulturno delo nikoli ni dovolj. Trditve, da imamo preveč inteligence in inteligenčnega narajanja, dobiva morda poseben pomen pri nas, ker ljudje večinoma mislijo, da mora država vse šolane ljudi preskrbeti in da morajo postati po študijah uradniki. Misli o redukciji srednjih šol še nismo opustili. Pravilno bi se pa dalo to storiti samo tako, da se ustanovi strokovna šola povsod tam, kjer bi ukinili srednje šole. Razvoj našega srednjega šolstva je treba usmeriti tako, da dobimo čim več šol za praktične poklice.

— Dr. Tomičič v Pragi. V Prago je prišel šef zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v trgovinskem ministrstvu dr. Juraj Tomičič. Praski listi so zabeležili njegov prihod s konstatacijo, da je dr. Tomičič odlični jugoslovanski strokovnjak na polju narodnega gospodarstva in da je rodilo njegovo delo že bogate sadove.

— Mednarodni kongres geografov v Parizu. Od 16. do 25. septembra se je vršil v Parizu mednarodni kongres geografov, ki se ga je udeležilo nad 600 delegatov. Našo državo so zastopali general Stevan Bosković, šef vojnogeografskega inštituta, ter vseučiliški profesorji dr. Pavle Vujič in dr. Borivoje Milojevič iz Beograda, dr. Milan Senoa in dr. Artur Gavazzi iz Zagreba ter dr. Anton Melik iz Ljubljane.

— Iz železniške službe. Premiščeni so prometni uradnik Ivan Jaklin iz Beograda za postajnačelnika postaje Vojvoda Bojović, postajnačelnik postaje Martinić Edward Piliš za postajnačelnika postaje Klenak-Sava, prometnik Ivan Volf s postaje Begovčan na postajo Kopljare, prometni uradnik Jerko Jerić s postaje Doboj na postajo Begovčan, prometnik in šef postaje Veržej Gregor Vrhovec v Ljubljano glavni koldvor in pomožni oficijal prometno-komercialnega oddelka sarajevske direkcije Viktor Glazar v Brezice.

— Opozoritev udeležnikom pravnškega kongresa v Skopju. Razpis glede znižane vožnje v Skopju je spremenjen v toliko, da naj kupijo udeležniki kongresa na odhodni postaji le četrtinsko karto. V Skopju si morajo dati potrditi svoje legitimacije pri tamkajšnjem odboru, za povratek si pa kupijo zopet četrtinsko karto. S to se morejo vrniti tudi po drugem potu kakor pa po onem, ki so ga uporabili za potovanje v Skopje. Odhod iz Ljubljane je kakor že javljeno v petek dne 2. oktobra z dopoldanskim brzovlakom. — Odbor društva »Pravnikar«.

— Premestitve v poštini službi. Premiščeni so od pošte Ljubljana I. k pošti Ljubljana VI. uradnica Marija Klacer, k pošti Vič manipulantka pošte Ljubljana I. Miroslava Klemenčič, k pošti Ormož manipulantka pošte Ptuj Avrelia Šafarič, k pošti Slovenska Bistrica uradnica pošte St. Lenart v Slovenskih goricah Mara Štukelj, k dravski direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani uradniški pripravnik dunavske poštne direkcije Jernej Sturm, k pošti Ljubljana I. uradnica pošte Vič Ivana Windischer in uradniški pripravnik pošte Beograd II. Anton Miklavc, k pošti Maribor II. manipulantka pošte Novo mesto Terezija Radovan, k pošti Novo mesto manipulantka pošte Maribor II. Josip Čož, k pošti Tržič uradnica pošte Ljubljana I. Roza Smerdu in k pošti Celje uradniški pripravnik pošte Beograd II. Branislav Todorović.

— Iz notarske službe. Notar v Marenbergu g. Avgust Kolšek je 12. septembra umrl. Posle izpraznjenega notarskega mesta vodi začasno notarski pripravnik v Marenbergu g. Anton Lovšin.

— Razpisana služba. Javna borza dela v Ljubljani razpisuje mesto pogodbenega služitelja pri podružnici javne borze dela v Mariboru. Nastop službe 1. novembra. Prosnje je treba vložiti pri predsedniku upravnega odbora javne borze dela v Ljubljani, Čopova 1 do 15. t. m.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okrajno sodišče v Sošanju je prepovedalo Ivanu Melanšku iz Sošanja zahajanje v krčme za dobo enega leta, okrajno sodišče v Velikih Laščah pa posestnikovemu sinu

Ivanu Gradišarju iz Kneja za dobo dveh let.

— Za mrtve proglašeni. Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve Alojz Mandelj, rojen l. 1882 v Spod. Topah, Anton Modrijan, rojen l. 1890 na Vrhniki, Antoa Bohine, roj. 1893 v Misačah in Franc Česko, roj. 1892 v Lohki. Vsi so odšli v začetku vojne na bojišče in se niso vrnili.

— V Zagrebu v treh letih okrog 500 samomorov. Zagrebški »Jutarnji list« priobčuje zanimivo statistiko o samomorih in poskusih samomora v Zagrebu v zadnjih treh letih. Obupancev, ki so si končali ali hoteli končati življenje, je bilo v Zagrebu zadnja tri leta okrog 500. Največ se zastrupi žensk med 15. in 30. letom. Samomorilci najraje segajo po olovni kislini in v tem pogledu je Zagreb med evropskimi mesti na prvem mestu. Samo z olovno kislino so se zastrupili 204 obupanci.

— Za sadno in grozdno razstavo, ki bo v Sevnici dne 5. oktobra, je dovoljena polovna vožnja na ta način, da kupljena karta velja tudi za povratek, če je žigosana od razstavnega odbora. Vozni listek velja od 2. do 13. t. m.

— V Zagrebu samo 290 reklamacij. Tudi v Zagrebu je bilo zanimanje za volilne imenike veliko in 3.500 volilcev se je prišlo pripravit, če so vpisani. Volilnih reklamacij je bilo pa samo 290.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo vreme. Včeraj je bilo še po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 19,4, v Skopju 16,8, v Sarajevu 16,2, v Ljubljani 15,9, v Zagrebu 15,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,2, temperatura je znašala 4,7.

— Brata svoje ljubice ubil. V Pauču pri Djakovu se je odigrala pretresljiva tragedija. Stanko Zarič je bil zaljubljen v sestro svojega sosedu Stanka Mirkoviča, s katero je imel nezakonskega otroka. V torek ponoči je pa prišel Zarič s sekiro pred Mirkovičevo hišo in začel razbijati po vratih, češ, naj pride Mirkovič iz hiše, da obračuna z njim. Mirkovič je poslal sestro k sorodnikom po pomoč, pa si ni nihče upal ukrotiti razjarjenega fanta. Ko se je sestra vrnila, je našla brata že mrtvega v koruzi pred hišo. Zarič so orožniki aretirali.

— Samomor. V torek popoldne si je končal v Subotici življenje tapetnik Jovan Fancr. V smrt ga je pogol obup. Nedavno je bil otvoril gostilno, s katero pa ni imel sreče in kmalu je izgubil vse svoje prihranke. Vrnil se je k svoji prvotni obrti, pa je menda obupal nad življenjem in ker ni videl drugega izhoda iz kritičnega položaja, se je obesil.

Danes odločilna borba Kop : Travaglini Iz Ljubljane

—lj Z banske uprave. Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič jutri v petek 2. t. m. zaradi službene odsotnosti ne bo sprejemal strank. — Jutri v petek 2. oktobra pomočnik bana g. dr. Pirkmajer ne bo sprejemal strank, ker je odsoten.

—lj Naše operno gledališče bo kot preprosto, ko ga končno obnovijo. Obnovili niso le zunanost temveč obnavljajo tudi še delj časa notranost. Dvorana je še vsa zaodrana, okrog in okrog ob stenah skozi vsa nadstropja stoji odr, kot če popravljajo pročelje velike hiše. Najvišji oder so že podrli, ker so zgoraj že popravljani in pobarvani naveni okrasiki. Ne zdi se verjetno, da bi bili s popravilom mavnege ometa in z barvanjem že do sobote gotovi, ko nameravajo otvoriti operno sezono. V vseh ložah in drugih prostorih morajo tudi še pripeti nove tapete, ker so stare vse odstranili. Pleskarji morajo še prepleškati vsa vrata in bi že zaradi tega ne mogli otvoriti gledališča v soboto, ker bo barva še presveža in bo tudi še smrdela. Hodnike so prebarvali z rdečo barvo, v I. nadstropju pa polagajo po vsem hodniku nov tlak, posebno betonsko maso, mešanico cementa, žaganja in barve. Takšen tlak je prožen, mehak ter se pri hoji zaglušil ropot. Pred glavnim vhomom pa delajo velik pristanek, 9 m dolg ob fasadi, ki sega od nje čez vse trotoar. Streha bo minimalno položna. Konstrukcijo tvorijo 4 vodovodno ležeče traverze manjšega profila, ki so na eni strani vzdane, na drugi pa slone na vitkih železnih stebrih. Na tej konstrukciji bodo ležale lesene lege, na katere bo pritrjen opaz, na njem pa pločevina. Traver-

ze bodo opažene tudi na spodnji strani ter opaz ometan. Pristrešek bo nekoliko kazil fasado, ker jo bo zakrival.

—lj Prijava za uradniški abonma v Elitnem kinu Matica. Danes, jutri in v soboto sprejema Elitni kino Matica prijave za uradniški abonma za oktober. Abonenti državni uradniki in upokojenci morajo kupiti potrebne vstopnice za pet oktoberskih predstav in to: opereto Mamselle Nitouche (Any Ondra, Karlweis, Junkermann in Georg Alexander), za veelefilm »Arijanec« z Elizabeto Bernerjevo, za šaloigro »Omahljiva devica« (v glavnih vlogi Szöke Szakall) za veelekomedijo Revizor Haselhuhn, v kateri nastopa najboljši komik Vlasta Burian in za Kalmanovo opereto »Pustna vila« (v glavnih vlogah Oskar Karlweis, Any Ahlers, Szöke Szakall, Harry Halm). Vse ta izvrstni spored prinese Elitni kino Matica v teku oktobra in abonenti morejo posetiti te predstave ob znižani ceni po 10 Din (namesto normalne cene 15 Din) na parketnem prostoru. Natančnejše podatke in pojasnila se dobe pri ravnatelju Elitnega kina Matica.

—lj Trojiški spomenik bodo končno popravili. Popravljati so ga začeli že lani o Miklavžu, a so z delom prenehali zaradi mraza. Poleti so popravilo nadaljevali, dokler niso zopet prenehali zaradi drugih nujnejših del. Ob priliki letošnjih slavnostnih prireditvev na Kongresnem trgu so ljudje plezali po spomeniku ter so pripomogli, da imajo zdaj kamnoseki za nekaj časa dovolj dela.

—lj Koncerti slovenskih izvajajočih umetnikov v Ljubljani niso ravno pogosti. Prvič ker nimamo mnogo umetnikov, ki so se izključno posvetili koncertnemu življenju, drugič pa naše koncertne prilike niso ravno rožnate in vesele. Zato je tem večja dolžnost ljubljanske publike, da v slučaju ko se vrši koncert umetnika-domaćina z velikim posetom pokaže zanimanje za njegovo umetnost ter ga podpre vsaj moralno v nadaljnjem njegovem delu. Prihodnje dni se vrši koncert violinista Rupla. Dasiravno mlad, je že danes cel umetnik. Študiral je mnogo in to z velikim uspehom, slišal je mnogo svetlih vzorov in njegova igra je danes umetniško in tehnično dovršena. Posebno srečen pa je tudi v izbiri programa, katerega sestavi tako, da more v njem pokazati vse svoje odlične sposobnosti. Zato opozarjamo na njegov koncert, ki bo v ponedeljek 5. oktobra v Unionski dvorani. Vstopnice se dobe v Matici knjigarni.

Danes odločilna borba Kop : Travaglini

—lj Iz krogov ljubljanskih mesarjev nam pišejo: V svoji sobotni številki od 26. sept. t. l. je »Slovenec« zopet napadel ljubljanske mesarje, češ da kupujejo živino žive vage po 4 Din, meso prodajajo pa po 15 Din. Ta vest je seveda neresnična, toda »Slovenec« gre očividno za to, da sistematično hujša proti nam, ki se nam v teh časih tudi prav nič dobro ne godi, saj konsum pada, mesarjev je pa vsak dan več. Mi hočemo zato pibiti, da je ljubljanski župan dr. Dinko Puc nalašč poveril enega mestnih veterinarjev, da nadzoruje v mestni klavnic cene nakupljenih volov in na trgu prodajo mesa. Ta g. veterinar ve zato prav dobro, ali odgovarja cena mesu nakupni ceni volov. Ker živi kot je splošno znano v prijateljskih razmerah z uredništvom Slovenca, bi to prav lahko iz prvega vira dobilo avtentične podatke in bi lahko vsaj enkrat natočilo konsumem čistega vina! Mi smo namreč uverjeni, da se omenjeni gospod ne more in ne bi smel strinjati z napadi na mesarje, ker mora vedeti resnico.

Dr. Marija Fink

specialistka za ženske bolezni in porodništvo ordinira sedaj 12451
OD 9.—11. DOP. IN OD 2.—5. POP.

—lj Stanica za žigosanje elektroštevcev v Ljubljani je ustanovljena na Tehnični srednji šoli. Za upravnika stanice je imenovan prof. ing. Viktor Turnšek, za tehničarja žigosarja pa Rajko Vernik. Stanica prične poslovati 15. t. m.

—lj Fedor Dostojevski v filmu. Z. K. D. bo predvajala v soboto in nedeljo veliki zvočni film »Bratje Karamazovi« po znamenitem istoimenskem romanu F. Dostojevskega. Na veliko filmsko delo opozarjamo že danes.

—lj Opozorilo državnim uradnikom! Državni uradniki in uslužbenci se opozarjajo, da imajo samo na podlagi uradnega potrdila od svojega šefa pravico do brezplačne zdravilnice v bolnici. To potrdilo naj vsak bolnik prinese s seboj takoj ob prihodu v bolnico. Sklicevanje na železniške in druge legitimacije je brezpredmetno, ker bolnica potrebuje tozadevno prilogo k spisu.

—lj Narodno železniško glasbeno društvo »Sloga« ima danes zvečer ob pol 8. ur generalno vajo oratorija »Samsona«. Udeležba vseh pevov, pevcev in godbenikov obvezna! Prosimo vse za točnost.

—lj Komorni in glasbeni večer Nar. železniškega glasbenega društva »Sloga«, napovedan za ponedeljek dne 5. oktobra ob 20. uri, odpade radi Ruplovega violinkega koncerta v Unioni. Komorni večer »Sloga« se preloži vsled tega na ponedeljek, dne 12. oktobra t. l. ob isti uri.

—lj Na prosvetnem večeru »Svobode« in »Zarje«, ki bo v sredo 7. t. m. v dvorani Delavske zbornice, bo poleg koncertnih in pevskih točk tudi Ciril Štukelj predaval o nedavni največji mednarodni sportni olimpijadi na Dunaju in bo na modernem apidijskopu pokazal nad 100 fotografskih posnetkov.

—lj Zenski pokret opozarja svoje članice na sestanek, ki bo dravi v Selenburgovi ulici št. 7/II. ob 20.

—lj Ceneje nego v razprodaji in pri tem le prvotno blago za plašče, obleke, zimске suknje in vso ostalo manufakturno nabavite pri znani trdki NOVAK na Kongresnem trgu.

—lj Otvoritev plesne šole glasbenega društva »Zarje« bo v nedeljo 4. oktobra 1931 ob 15. uri v dvorani Delavske zbornice.

—lj Drevi otvoritev Jenkove plesne šole ob 20. v Kazini. Sonny-Boy-Jazz. Večerna toaletna zašteljena. Prijave in informacije za tečajne te posebne ure dnevno od 10. do 13. in 15. do 21.

—lj Kongres Jugoslovanskega ženskega saveza, ki je bil napovedan za oktober v Novem Sadu, se je preložil na prihodnje leto. Društva, ki se niso poslala letošnje članice, se pozivljajo, da jim prej izpolnijo svojo dolžnost. Vse informacije, ki se tičejo Jugoslovanskega ženskega saveza in naših ženskih društev, se dobe odslav v pisarni saveza v Selenburgovi ulici št. 7/II, kjer je tajnica na razpolago članicam vsak četrtek od 10.—12.

—lj Nogavice, volnene, flori in svilene, res trpežne pri šterk nasl. Karničnik Slari trg 18.

—lj Trdka klavirjev in glasbil Alfonsa Breznika je sedaj na Aleksandrovi cesti 7.

Prehrana po novodobnih načelih

Prvo zborovanje pristašev Bircher Bennerjeve reforme na polju človeške prehrane

Ljubljana, 1. oktobra.
Živimo v dobi prevratov in reform in ni čuda, da hočemo reformirati tudi našo prehrano, ker stari način prehrane ne odgovarja več izsledkom moderne znanosti. Teorije o reformi prehrane se pojavljajo skoraj vsako stoletje in resnica je, da je danes naša prehrana že skoraj popolnoma drugačna, kakor je bila na primer v času Valvasorja. Naš okus se menja naglo, kakor moda in kakor je današnja moda sloka, tako pridigajo novodobni apostoli tudi tako prehrano, ki človeka ne debeli. Zmernost so propagirali tudi vsi ustanovitelji raznih verstev in sekt ter zapovedovali poste. Katolicizem je te poste polagoma, zadnja leta pa zelo naglo skrajno omilil in skoraj odpravil, zato imajo pa druge vere, na primer judovski, muslimanska in pravoslavna, še dolgotrajne in prav stroge poste, da ne omenimo Indijcev, ki njih stroge zapovedi glede postov poznamo od Gandhija. Sv. Janez Krstnik si je predpisal koblice in sladke koreninice, judje niso smeli in ne smejo jesti svinjskega mesa, Mohamed je pa teji prepovedal dodati še vino. V poznejši dobi o smatrali za edino izveličavno vegetarijanstvo, ki prepoveduje vsa mesno hrano, in tudi več katoliških redov, n. pr. kartuzijanci so vegetarijanci.

Nazaj k prirodi sta med drugimi in tudi za njimi priporočala Priessnitz in Kneipp, še bolj je pa to teorijo izvedel naš Rikl, ki je že l. 1855 ustanovil na Bledu prvo zračno in solnočo zdravilišče na svetu. Voda, zrak in sonce ob zmerni hrani so njegova glavna zdravila. Od Priessnitsa in Kneippa se njegova metoda loči po tem, da ona dva zdravita z mrazom in tako ponajveč z mrzlo vodo telesu odvajata toploto, Rikl je pa vedno zdravil tako, kakor je pacienti prijavili in je po vsaki ohladitvi telo zopet ogrel s toplo kopeljo in masažo. Hrana po Rikljevih načelih je bila skrajno preprosta ter ponajveč rastlinska, pekel je pa tudi kruh, kakoršnega priporoča sedanja novodobna prehrana. Rikljev zavod na Bledu je slovel po vsem svetu, da so ga incognito obiskovale tudi kraljeve glave, vsako leto je bil pa med pacienti gotovo tudi član kake dinastije. Iz Rikljevga inštituta se je razvil tudi sedanji največji zavod na svetu Weisser Hirsch pri Leipzigu. Ta najslovičitejši zavod, ki ga je ustanovil in ga vodil večletni Rikljev zdravnik na Bledu dr. Lahmann, se je razvil v celo mesto. Lahmann pa po poznemu potu po povsod razširjenem Lahmannovem higijenskem perilu iz čiste volne.

Rikljev zdravilišče je bilo poleg prirodnih krasot največja privlačnost Bleda, a kmalu po prevratu smo to svetovno slavno atrakcijo Bleda brez nadomestila kratkoma uničili.

Pred dobrim letom je pričel pri nas propagirati reformo prehrane tudi nadzornik šolskih vrstov v p. g. Humek najprej v mesečniku »Sadjar in vrtnar«, ki ga ureja z največjim znanjem in ambicijo. »Sadjar in vrtnar« je sledila revija »Žena in doma«, a tudi drugi listi so objavljali članke o nekuhani hrani, dokler ni končno Humkova hčerka Stefanija po spisih švicarskega zdravnika dr. M. Bircher Bennerja in po kuharski knjigi njegove žene izdala knjige »Prehrana po novodobnih zdravstvenih načelih«. Na zadnjem velesejmu je g. Humek imel na zelenjadni razstavi tudi nekaj predavanj in pridobil za Bircher Bennerjevo reformo več pristašev in strastnih uencev, ki so se snoči zbrali v brezalkoholni restavraciji v Unioni k prvemu zborovanju.

Drugi oddelek brezalkoholne restavracije so zasedle do zadnjega stola skoraj same za želodce svojih možikov vnete miade gospodinje, ker pač vedo, da ljubezni gre skozi želodce. Med damami smo opazili le malo gospodov, ki so bili pa vsi boli sloke postavbe. Naravno, da se je v teh mencajskih časih udeležil zborovanja tudi po 1 zastopnik naših slikarjev in slikaric. Mize so bile okusno okrašene s cvetlicami in visokimi čajami limonade in malinovca.

Sklicatelj zborovanja g. Humek je omenil v uvodu svojega govora namen zborovanja, da se spoznajo ljudje, ki imajo o prehrani iste nazore, da se bodre in podpirajo pri propagandi svoje metode in da se seštejejo.

Bistvo novodobne prehrane ni vegetarijanstvo, ki se je že davno preživelo in ima prav malo stikov s sedanjimi nauki. Vegetarijanstvo prepoveduje samo meso, vso ostalo prehrano pa pušča pri starem in ne zabranjuje kuhane hrane. Novodobna prehrana pa pomeni pravo revolucijo dosedanjih prehranjevalnih načinov in zato pomeni tudi velik preobrat notranjega človeka. Pred vsem zahteva dr. Bircher Bennerjevi nauki oreguciacijo vseh živih tkaj, da je to sedaj spredaj, kar je bilo prej zadaj. Dosedaj smo pri obedu jedli najprej juho, potem meso in nazadnje sad-

narine, se pozivljajo, da jim prej izpolnijo svojo dolžnost. Vse informacije, ki se tičejo Jugoslovanskega ženskega saveza in naših ženskih društev, se dobe odslav v pisarni saveza v Selenburgovi ulici št. 7/II, kjer je tajnica na razpolago članicam vsak četrtek od 10.—12.

—lj Nogavice, volnene, flori in svilene, res trpežne pri šterk nasl. Karničnik Slari trg 18.

—lj Trdka klavirjev in glasbil Alfonsa Breznika je sedaj na Aleksandrovi cesti 7.

je, se da, je pa sadje na prvem mestu, meso, zasti kuhano ali pečeno, pa prav na zadnjem. Prvi smo za pravilno prehrano zahtevali zlasti mnogo živalskih beljakovin, večkrat celo 120 do 150%, sedaj pa kvečjemu le 30%. Prej smo uživali ponajveč kuhano hrano, sedaj pa samo surovo ali pa tako kuhano, da se koristne snovi, predvsem pa mineralne soli in vitamini, ne uničijo. Prvi smo stregli svojemuzočenemu okusu in se razvajali v slastokusce ter pri jedi uživali, sedaj se pa samo še zmerno hranimo in ne cenimo več okusnih jedi, temveč le taka, ki so dobro prebavljiva in nas ohranjajo pri življenju. Metoda torej pridiga povratek k naravi kakor v prvi dobi človeštva.

Vegetarijanstvo popolnoma prepoveduje meso, sedanji reformatorji pa niso lanatiki, temveč so strpni in surovo meso dovoljujejo. Glavni nauk njihov je zmernost pri mesu, prav tako kakor pri alkoholu. Obilica škodi, dopustno je zmerno uživanje, najbolje pa nič.

Za dosego ciljev je potrebna organizacija in pouk, a potrebni so tudi razni pripomočki novodobne kuhinje in blago, ki ga v naši državi še ne prodajajo, drugod se pa dobi vse v takimenovanih Reformhäuser. Se celo predpisane kruha ne moremo iz naše moke izpeči in ga tudi ne znamo, zato pa moramo sedaj kruh naročiti iz Švice.

Prav posebno se je za novodobno prehrano zavzel odveta g. dr. Adlešič, ki je zlasti obžaloval, da se zborovanja ni udeležil noben zdravnik. V Švici je znameniti zdravnik zdravijo brez kemičnih zdravil samo s hrano in imajo izvrstne uspehe. Debelost ne imponira več, ker mast in sato ovirata gibčnost in vztrajnost telesa, sit čveček pa tudi ni sposoben za duševno delo. Vprašanje reforme prehrane je tudi etično, moralno in vzgojno, ker kroti čustnost in prepoveduje vir vsega zla — alkoholem, ter tako pomaga večati duševno kulturo. Novodobna prehrana podaljšuje tudi življenje, saj tri četrtine bolezni izvirajo iz preobremenjenega trebuha. Bel kruh je škodljiv in najbolj priporočljivo je uživanje sadja, ki je pa pri nas njegova prodaja silno slabo organizirana, da ga ne morejo uživati gmotno šibkejši sloji. Kdor se hrani po predpisih novodobne prehrane, izgubi okus za vino in druge alkoholne pijače ter tako z zmago reforme odpade tudi alkoholizem. V Švici in Nemčiji imamo že polno omenjenih reformnih trgovin, restavracij, penzij in hotelov, zato bi bila pa uvedba novodobne prehrane koristna tudi našemu tujskemu prometu, saj so v inozemstvu vsi taki hoteli in sanatoriji tako zasedeni, da se je treba javiti že več dni prej za sprejem. Ustanoviti je treba tečajne, restavracije in penzije ter po možnosti tudi lastno glasilo.

Sklicatelj g. Humek se je zahvalil predgovorniku in zborovalci so izbrali naslednji pripravljalni odbor: g. dr. Adlešič, g. tovarnar Žnidaršič, g. Erce, g. učiteljica Travnova in nadzornik g. Humek. Ta pripravljalni odbor bo že v novembru priredil tečaje, ki bodo trajali po 4 ure, udeleževalo se jih bo pa lahko po 10 do 15 oseb. Po kratkem predavanju bodo praktične vežbe in sicer prvi 2 uri bo na programu zajutrek in večerja, drugi 2 uri pa obed, da se udeležence nauče pripravljati surovo in tudi kuhano hrano. Na tečajih se bo p. o. t. mali odškodnini poučevalo seveda samo, če bo dosti udeležencev. Duh svetnik g. Zaplotnik je priporočil nedeljske tečaje za služkinje, izprožila se je pa tudi misel, da bi uvedli avtomatični bifeji novodobno hrano vsaj za vzorec, da bi jo ljudje poznali. Organizacija bo skušala ustanoviti reformno trgovino z vsem potrebnim blagom in najbrže bo mogoče v kratkem v brezalkoholni restavraciji po naročilu dobiti tudi taka jedila. Gospa prof. dr. Prijateljstva je za ustanovitev reformne trgovine predlagala zadržno pot, tovarnar g. Žnidaršič je pa zlasti priporočal uživanje testenin. Za mletve moke bo organizacija poiskala kmečkega mlinarja in naučila peči predpisani kruh kakega peka.

Preg zaključkom zborovanja je g. dr. Adlešič še skušal ovreči trditve nasprotnikov, da novodobna prehrana ni dosti močna za življenje in tudi predraga, razvila se je pa tudi kratka debata, zakaj bi bilo ravno Nestlejevo kondenzirano mleko neobhodno potrebno, če imamo doma dosti naravnega dobrega mleka. Z željo, da se čim prej zopet sestanejo, so se zborovalci ob 22. razšli prav zadovoljni z vsem, kar so slišali.

V šoli.

Učitelj: Če naložim v hranilnico 1000 Din po 2 odstotka, koliko bom imel čez leto dni, Mihec?

Mihec vstane in molči.

— Ti torej ne veš?

— Vem že, gospod učitelj, samo smešno se mi zdi nalagati denar po 2 procenta.

Emile Gaboriau:

Dampirji velemesta

Roman

Toda vsaka nesreča je za nekaj dobra. V teh treh letih, ki jih je predsedal v ječi, je zasnoval drzen načrt, da bi brez dela obogatel.

Teden dni po prihodu iz ječe je naročil in razposlal na vse strani prospekte, glaseče se:

I. C. Perpignan.
Informacije in iskanje, tajno straženje. — Diskretnost.

Velečenjeni gospod!
Ni človeka, ki bi v svojem življenju ne čutil potrebe po spremeni in diskretnem agentu, da bi mu zaupal kočljiva, skrivnostna iskanja.

Upnik, ki se ga dolžniki izogibljajo, očetje, ki jim delajo zapravljivi sinovi preglavice, rodbine, ki bi jih rade poznale navade tega ali onega svojega člana, skratka vsi, ki čutijo potrebo podrobne iskanja, se lahko obrnejo s polnim zaupanjem na I. Perpignana, čigar operativne sposobnosti so splošno znane in čigar poštenost je vzvišena nad vsak dvom.

S to okrožnico je naznanil Perpignan ustanovitev ene onih zakonitih zasebnih policijskih pisarn, ki so že od nekdaj služile nepoštenim namenom. Kmalu je postal strokovnjak na tem polju, postal je previdnost ljubosumnih zakonitih mož. Toda igral je dvojno igro. Če mu je bilo naročeno opazovati nezvesto ženo, jo je navadno poiskal in nagovoril takole:

— Obljubljeno mi je bilo toliko in toliko, če vas zasacim in povem vašemu možu, da ga varate; koliko mi daste, če povem vašemu možu samo to kar mi boste sami narekovali?

Pri vohunstvu te vrste se je pripetilo, da so Perpignanovi ljudje opetovano naleteli na Mascarotove agente. Premeteni posredovalec je pa kmalu spoznal Perpignanove naklepe.

— Imamo ga v rokah, — je modroval bodri očka Tantaine, gredoč za Mascarotom. — In to je za nas velika sreča Perpignan je nevaren lopov, ki se ne da kar tako ugnati toda strah pred ječo ga že ukroji. In če je v najslabšem primeru Catanac kaj sklepatal, odreže mo Perpignanu košček kolača, ki si ga bomo delili.

Stari sodni eksekutor je potrkal na vrata bivšega kuharja. Odprla mu je debeluhasta ženska.

— Je gospod Perpignan doma?
— Ne, odšel je.
— Kdaj se vrne?
— Ne vem, če se vrne pred večerom.

— To mi je znano. Ker pa moram govoriti z njim, bi vam bil zelo hvaležen, če bi mi izvolili povedati, kdaj bi ga mogel ujeti doma.

— Ni mi povedal, kam je namenjen. Toda če prihaja gospod, po informacijah. Bodri starec se je pomembno nasmešnil in odgovoril:

— Ali ni morda odšel v tovarno? Debeluhasta ženska se je pri tem vprašanju zdrznila in stopila korak nazaj.

— Kaj! — je vzkliknila. — Vi veste? ...

Seveda vem... Govorite z menoj brez ovinkov. Je v tovarni?

— Mislim, da je.

Hvala! Sam stopim tja.

Po svoji stari navadi je dokaj neupoštljivo pozdravil debeluhasto žensko in odšel svojo pot.

Ni šel, temveč tekel tako hitro, da bi človek glede na njegove suhe noge kaj takega nikoli ne pričakoval. Krenil je na rue des Feuillantines, potem pa na rue Mouffetard in končno izginil v ozko ulico med tovarno gobelinov in bolnico Louraine. Iz te je krenil v zakotno ulico des Reculettes, slednjič je pa zavil na rue du Champ — de l'Alouette in si zadovoljno oddahnil.

— Tu je.

Stal je pred trinadstropno, zelo veliko hišo, kamor se je prišlo čez dvorišče, ograjeno z lesenim, napol preprelim plotom. Hiša je bila zapuščena, kraj strahoten. Stari sodni eksekutor je krenil po kratkem oklevanju čez dvorišče, na katerem je privezana koza mučila travo in stopil je pogumno v hišo, čije notranjosti ni prav nič zaostajala za zunanostjo.

V pritličju sta bili samo dve izbi. V prvi je bila na debelo nastlana slama, na kateri so se valjale raztrgane obleke in klobuki. Druga izba je bila izpremenjena v kuhinjo in sredi nje je stala miza, na vsaki strani mize pa dolga klopa.

Pred ognjiščem te kuhinje je stala grozna ženska, obraz rdeč in zabuhel od alkohola, umazana, oborožena z lesenim loparjem; pazila je na kotel, v katerem se je kuhalo nekaj, kar se sploh ne da opisati.

Blizu peči, na oguljeni železni postelji, na raztrgani in zamazani žimnici, je stokal in sklepatal z zobmi desetletni deček. Glava mu je počivala na raztrganem in strašno zamazanem vzglavju, njegov obraz je bil mrtvaško blede, ročice je imel strahotno suhe in oči so mu žarele v vročici. Tu pa tam je od bolečin močnejše zastokal in tedaj se je starika naglo obrnila ter mu zagrozila z loparjem.

— Boš tiho, zvrček! — je zakričala.
— Oj, kako me boli! — je tarna deček z italijanskim naglasom, — zelo mi je slabo.

Cene živil v Rusiji

V Moskvi vlada draginja, o kakršni se nam niti ne sanja
Duševni delavci za ročnimi

Ameriški novinar H. R. Knickerbocker se je dotaknil v svoji knjigi o sovjetski Rusiji tudi tržnih cen odnosno razmer, ki vladajo v prehrani moskovskega prebivalstva. Evo nekaj zanimivih podatkov:

Živilske karte dobivajo samo člani strokovnih organizacij in njihovi svojci. Samo kdor dela, potrebuje jesti. Na temelju živilske karte ima ročni delavec pravico dobivati dnevno 2 funta kruha, trikrat v 10 dneh tri petine funta mesa, enkrat v mesecu tri petine funta masla, en funt makaronov, tri funte sladkorja in 10 jajc. Trikrat v mesecu se lahko dobi namesto kruha moka, poleg tega ima pa vsak delavec pravico dobiti enkrat v mesecu 4 funte cerealijskega mleka dajajo samo otrokom, ki imajo pravico do polovice litra dnevno, kakor tudi do treh petin funta masla mesečno. Sočivje ni racioni-rano.

Kot duševni delavec pripadaš podrejenemu razredu in moraš trpeti posledice. Namesto 2 funtov kruha dnevno dobiva duševni delavec samo en funt, namesto 4 funtov žita v mesecu dobiva 2 funta, namesto treh petin funta masla znaša njegova mesečna racija dve petini funta. Tudi če bi bila vsa na krušni karti označena živila na razpolago, bi moral povprečni človek še vedno kriti najmanj četrtino svojih potreb na javnem trgu. To more storiti po kooperativnih, umetno razmeroma nizko zadrževanih, čeprav absolutno vzeto visokih cenah. Maslo stane 3 rublje (okrog 84 Din) funt, meso povprečno 3-4 rublje (84-112 Din) funt svežega sočivja 30 do 70 kopejk funt in 10 jajc 1 rubelj (približno 28 Din).

Celo Rusu je ščepec mesa vsake tri dni, čajna žlica masla dnevno in vsak tretji dan eno jajce mnogo premalo. Delavci, namesčenci, sploh vsi brez izjeme porabijo znaten del svojih dohodkov na prostem trgu. Tržne cene so pa fantastične. Funt masla stane 11 rubljev (nad 300 Din), 10 jajc 3 rublje, funt žilastega mesa 6 rubljev, breskve so po 60 kopejk ali v našem denarju 16 Din ena, pomaranče in citrone pa spadata že davno v kraljestvo fantazije.

Posledica teh cen je kroničen naval na moskovske restavracije. Vse javne menze v Moskvi so v rokah države ali konzumov. Če človek nima doma dovolj jesti, lahko je v restavraciji. Morda! Za tuja neobhodnost jesti v restavraciji ne pomeni nobene posebne nesreče za želopec, pač pa veliko nesrečo za možnjo. V treh, inozemcem

rezerviranih hotelih: »Grand-hotel«, »Metropol« in »Savoi«, servirajo obede različne kakovosti, v splošnem pa ne slabše od onih v drugovrstni restavraciji v Berlinu ali v Newyorku. V Grand-hotelu dobiš predobed, obstoječ iz juhe, kotleta iz jagnjetine, kruha, masla in solate za 7-8 rubljev, to se pravi za 196-224 Din. Zajutrek, obstoječ iz dveh jajc, kruha, masla in kave, stane normalno 84 do 196 Din. Hrana za ves dan stane povprečno 25 do 30 rubljev (700 do 840 Din).

Rusi teh cen ne zmorejo, niti jim ni dovoljen poset teh restavracij, če ne stanujejo v hotelu, izvemšji hotel »Savoi«. Pred tem hotelom stoji pol kvartala dolga vrsta ljudi, ki čakajo na obed. Cele dneve so ti ljudje morda stedili, da bi si lahko privoščili dober obed izven svojih javnih kuhinj.

Posetil sem pet javnih (stolovaja) sredi mesta. Preden ti dajo jesti, moraš kupiti pri blaginiku bon. V vseh petih javnih kuhinjah so čakale vrste 20 do 50 ljudi, da pridejo do blaginika. Vsaka miza je bila zasedena. Slednjič sem dobil prostor. Kupil sem bil bone za juho, nasoljeno ribo, krompir, kumare in čaj. Misa ni bilo. Juha je obstojala kar iz vroče vode in v nji kuhane repe brez najmanjšega sledu po mesu, masti ali začimb. Riba je bila urvoženi slanik. Na krompirju tudi ni bilo nobenega sledu o maslu ali drugi zabeli.

Z jedjo sem dobil tudi štiri koščke kislega črnega kruha. Drugi gostje so jedli slastno, ne da bi se zmenili za roje muh, umazana papirnate prte in krožnike, zamazana tla in ostuden smrad, ki ga je bila polna dvorana. Jest sem dobil za 85 kopejk. Dve taki južini na dan bi požrli dve tretjini povprečnih dohodkov ročnega delavca. Jedilni list v drugih štirih javnih kuhinjah je bil v bistvu enak, cena tudi enaka. Gneča enako velika in ljudje enako sestradani.

Zamorski dramatik

V Berlin je prispel zamorski dramatik Garland Anderson, da se pogaja o vpriporitvi svoje igre »Appereances«. Ta gledališka igra je vzbudila v Ameriki veliko pozornost in v Newyorku je bila na repertoarju nad dve leti. Doslej naznani zamorec se je z njo tako proslavil, da govori o njem vsa Amerika. Čudna je Garland Andersonova kariera. Služil je v hotelu in nekega dne je odkril v sebi pisateljsko nadarjenost. Kmalu je napisal gledališko igro, toda noben gledališki ravna-

telj je ni hotel sprejeti. V njegovi dramati nastopa namreč polovica zamorcev in polovica belokožcev. To je pa v Ameriki, kjer zamorcev sovražno, izključeno.

Anderson pa ni obupal. Iskal je moža, ki bi bil pripravljen financirati vpriporitv njegove drame. Končno ga je našel, dobil je 15.000 dolarjev in s tem denarjem se je zopet napotil od enega gledališkega ravnatelja do drugega. Imel je več sreče, saj odprta denar vsaka vrata. Našel je gledališkega ravnatelja, ki je bil pripravljen s podporo 15.000 dolarjev vpriporiti njegovo dramo. Zamorčevno delo je doseglo presenetljiv uspeh in siromašni hotel-ski sluga je postal čez noč slaven dramatik. Njegovo dramo so vpriporili z velikim uspehom tudi v Londonu. Avtor je povabljen sedaj v London, Berlin in Pariz, da bi predaval o svojem delu.

Samomor Hitlerjeve ljubice

Nemško javnost je razburila pred dnevi vest o samomoru lepe Gelly Rankove, ljubice vodje nemških hakckenkreuzlerjev Hitlerja. Gelly je živela s Hitlerjem v skupnem gospodinstvu dve leti in Monakovčani so jo dobro poznali po njenem razpisnem življenju. Hitler ji je plačeval razkošno stanovanje in ji kupil krasen avtomobil. Skupaj sta zahajala v gledališče, na ples in v najodličnejšo družbo.

O samomoru Hitlerjeve ljubice vedo poročati londonski listi senzacionalne podrobnosti. Gelly v poslovnem pismu sama priznava, da je imel Hitler zadnje čase ljubavno razmerje s hčerko nekega bavarskega veleindustrija in da je njo zanemarjal. Gelly je bila zelo ljubosumna in zadnje čase sta se s Hitlerjem večkrat prepirala. Opetovano mu je celo zagrozila, da ga ustrelji, če jo bo zanemarjal. V poslovnem pismu pravi, da nemški narod Hitlerja potrebuje in zato gre raje sama v smrt. Gelly je bila bližnja Hitlerjeva sorodnica in rodbina je napenjala vse sile, da bi jo odvrnila od Hitlerja, toda dekle je šlo slepo za politikom, ki ga je brezumno ljubilo in oboževalo.

Pri zdravniku.

— Kaj vam pa je, draga damica?
— Damica? Jaz sem soproga generalnega konzula, da boste vedeli!
— Te boleznj pa ne morem izlečiti.

Pred sodnikom.

— Vaša žena zahteva ločitev in kot vzrok navaja, da jo neustavno ignorirate.

— To ni res, gospod sodnik, saj se ves čas, kar sva poročena, ne zmenim za njo, ona pa trdi, da jo ignoriram.

Hranilnica dravske banovine

prej Kranjska hranilnica

Ljubljana

Knaflijeva ul. 9

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

Najvarnejša naložba denarja, ker jamči za vse vloge Dravske banovine z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Vsemogočni poklical k sebi našega nad vse ljubljene in dobrega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

IVANA BAJŽELJA

zastopnika Zagrebške pivovarne

danes ob 4. uri popoldne po dolgi mučni bolezni, previdnega s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabnega blagopokojnika se vrši v petek, dne 2. oktobra ob 1/2 3. uri popoldne iz hiše žalosti Šiška, Gasilska ulica 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. septembra 1931.

GUSTI BAJŽELJ, soproga; ALOJZ, dr. IVO, FRANCI in POLDE, sinovi; GUSTI poročena GORUP, IVANKA, por. BIZOVIČAR, MARA por. MACORATTI in DRAGA hčere; DRAGO GORUP, zet; LADO MACORATTI, zet; MARICA BAJŽELJ, sinaha; DUŠAN, MAJDA, BOŽO, MARJAN in BREDA, vnuki.

Kratek klavir

ali pianino prvovrstne znamke, dobro ohranjen, takoj kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Klavir«/2720.

Več pleskarskih in soboslikarskih pomočnikov

samo prvovrstne moči, SPREJMEM takoj

J. HLEBŠ,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

MORSKE RIBE!

Danes in jutri sveže pošiljke! Prvovrstna dalmatinska vina samo iz lastnih vinogradov v gostilni na dvorišču »Hotela Tratinke«.

SUNARA.

Kupim parcelo v Ljubljani

Ponudbe z natančnim opisom leze, velikosti in skrajno ceno na upravo »Slov. Naroda« pod »Stavbena parcela«/2723.

Strojepisni pouk

dnevni in večerni tečaji. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan. — Christofov učni zavod Ljubljana, Domobranska c. 7. 7221

Morske ribe

danes in jutri ter srna v gostilni RA-ZEM na Zabjeku. — Prvovrstna vina in sladka portugalka po Din 10.—.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE izvršuje najhitreje to Anton Mancini Rožna dolina pri Ljubljani. podružnica: Jesenice na Gor.

Mi iščemo vas!

In vi zopet nas! Vi iščete stalno zaposlitev, mi pa zopet agilne in zanesljive moči za domača dela, za pot. za vodstvo podružnice itd. Marljivim osebam se nudi prilika za brezskrbno bodočnost. Proti orilozil znamke za odzovor daie izčrpane informacije Berenvi. Osijek. 2719

VALET EXPRES

se s 5. oktobrom preseli na Mestni trg 5, II. nadstr.

Lika, kemično čisti, pošije, modernizira; tudi obrne damsko ali moško garderobo. — Likanje Din 18.—, obračanje Din 280.—. — Poseben oddelek za uniformiranje, likanje in popraviljanje uniform gg. častnikom in uradnikom.

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

PRED SKOPIJO ŠTEV. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, kratkega in modnega blaga po najnižjih cenah.

Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). — Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Za damske plašče
Najnovejše vzorce in veliko izbiro ter najfinije angloško in češko blago za obleke in

Zimske suknje
nabavite najugodnejše v meclalni trgovini suknja

Novak, Ljubljana
Kongresni trg št. 1c
(nasproti Nunske cerkve)
Prvovrstno blago in najceneje